

COP-ların Azərbaycan zirvəsi

BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının (COP29) Azərbaycanca keçirilməsi qərari dünyanın ölkəmizə etimadının, etibarının göstəricisi, beynəlxalq aləmdə qazandığı hörmət və nüfuzun dəyərləndirilməsi idi. Ölkəmiz COP29-də bir çox möhtəşəm tədbirə evsahibliyi etməklə də dünyada yüksək imic qazanmışdı. COP29 kimi genişmiqyaslı bir tədbirin keçirilməsi üçün məhz Azərbaycanın seçilməsinin başlıca səbəblərindən biri həm də enerji keçidi sahəsindəki fəaliyyətimiz, hamıya böllü olan "yaşıl gündəliyi"miz idi.

Azərbaycan COP29-a doğru addım-addım, lakin uzadıqgörənliklə, inamla, məqsəd aydınlığı ilə gəlmişdi.

Dünyada az olkə var ki, öz enerji təhlükəsizliyini tam şəkildə özü həll etmiş olsun. Prezident İlham Əliyevin çıxışlarının birində dedi ki: "Azərbaycanda ümumi iqtisadi artımdan danışarkən, biz enerji təhlükəsizliyi məsələsinə toxunmalıyıq. Bu gün Azərbaycan öz enerji təhlükəsizliyini 100 faiz təmin edir və bir çox digər ölkələrin, o cümlədən Avropa İttifaqının üzvlərinin də enerji təhlükəsizliyini təmin edir. Biz neft, qaz, elektrik

enerjisi, neft-kimyə məhsulları ixrac edirik. Bizim planlarımıza qazın, elektrik enerjisinin və neft-kimyə məhsullarının ixracını böyük həcmdə artırmaq daxildir.

Azərbaycan buna, dövlətimizin başçısının sözü ilə ifadə etsək, Tanrının bizə vəsələ etdiyi, pay verdiyi enerji resursları ilə, neft, qaz sahəsində qlobal layihələr həyata keçirməklə nail olmuşuq. Bununla yanaşı, yanacaq enerjisindən əldə olunan gəlirlərdən səmərəli istifadə ilə digər sahələri də inkişaf etdirmişik. Bir sözlə, ölkəmizdə neft kapitalı insan kapitalına çevrilib. Çoxsaylı və sanballı ekoloji layihələr də həyata keçirilib ki, bunlara da sərf olunan xərclər təbii ki, neftin və qazın satışından əldə edilən vəsaitləndir. Bütün bunlarla yanaşı, biz xeyli vaxtdır "yaşıl enerji"yə geniş meydan vermək üzərində düşünür və işləyirik. Bu sahədə artıq uğurlu start götürülüb və layihələr gerçəkləşdirilib.

Xatırladığ ki, Prezident İlham Əliyevin "Azərbaycan Respublikasının enerji sektorunda islahatların sürətləndirilməsi haqqında" 29 may 2019-cu il tarixli sərəncamı ilə verilmiş tapşırıqların icrasının təmin edilməsi məqsədilə ölkədə bərpəolunan enerji sahəsində yeni istehsal gücləri

nin yaradılması və sahəyə özəl, o cümlədən xarici investisiyaların cəlb edilməsi istiqamətində Dünya Bankı Qrupuna daxil olan Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası ilə "Azərbaycanda dənizdə külək enerjisinin inkişafı üzrə yol xəritəsi" hazırlanıb.

"Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər"də bölmələrdən biri məhz "Təmiz ətraf mühit və "yaşıl artım" ölkəsi" adlanır. Həmin sərəncamda deyilir ki, global iqlim dəyişikliklərinin miqyasını nəzərə alaraq ekoloji təmiz texnologiyaların tətbiqinə əhəmiyyətli yer verilməli, təmiz enerji mənbələrindən istifadə, tullantıların təkrar emalı və çirklənmiş ərazilərin bərpası təşviq edilməlidir. Bu, istilik effekti yaradan qaz emissiyasının beynəlxalq normalalara uyğun səviyyədə saxlanılması istiqamətində göstərilən səylərə mühüm töhfə olacaqdır.

Ölkənin perspektiv iqtisadi inkişafı ilə bərabər ətraf mühitin sağlamlaşdırılması, yaşlıların sürətli bərpası və artırılması, su ehtiyatlarından və dayanıqlı enerji mənbələrindən səmərəli istifadə təmin edilməlidir. Bu prioritet daxilində strateji dövrdə iki məqsədin effektiv reallaşdırılmasına nail olunmalıdır. Bunlardan biri yüksəkkeyfiyyətli ekoloji mühit, digəri "yaşıl enerji" məkanidir.

Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının 2025-ci il yanvarın 1-dən 30-dək müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırılması və müddətli həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçularının ehtiyata buraxılması haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 26-cı bəndini rəhbər tutaraq, "Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 12.3-cü və 40.1-ci maddələrinə əsasən və Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələrini şəxsi heyətə kompleksləşdirmək məqsədilə qərara alıram:

1. 2007-ci ildə doğulmuş və çağırış günündə (həmin gün də daxil olmaqla) 18 yaşı tamam olmuş, habelə 1990-2006-cı illərdə doğulmuş, yaşı 35-dək olan, Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələrində müddətli həqiqi hərbi xidmət keçməmiş, müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırışdan möhlət hüququ olmayan və ya müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırışdan

azad edilməmiş Azərbaycan Respublikası vətəndaşları 2025-ci il yanvarın 1-dən 30-dək müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırılsınlar.

2. "Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 38.1.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş xidmət müddətini keçmiş müddətli həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçuları 2025-ci il yanvarın 1-dən 30-dək ehtiyata buraxılsınlar.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamın icrası üçün qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş tədbirləri görsün.

*İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti*

Bakı şəhəri, 23 noyabr 2024-cü il

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Qərbi Azərbaycana Qayıdış üzrə Təşəbbüs Qrupunun Bəyanatı

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın Qərbi Azərbaycan məsələsi və uydurma "Qərbi Ermənistan" anlayışı arasında paralel aparmaq cəhdi qəbul edilməzdir.

Qərbi Azərbaycan məsələsi etnik təmizləməyə məruz qalmış azərbaycanlıların Ermənistanı dinc, təhlükəsiz və ləyaqətli şəkildə qayıdışına xidmət edən insan hüquqları mövzusunda. "Qərbi Ermənistan" ifadəsi isə Ermənistanın konstitusiyası və digər əsas sənədlərində və siyasətində öz əksini tapmış ərazi iddiasıdır.

Baş nazirin ən azı sözdə uydurma "Qərbi Ermənistan" anlayışını sual altına alması, "mifik Ermənistan"dan real Ermənistanı keçmək"

barədə bəyanatları, əslində, çoxdan atılmış addımlardır. Lakin bu, etnik təmizləməyə məruz qalmış qərbi azərbaycanlıların sülh yolu ilə öz evlərinə qayıtmaq hüququ hesabına başa gəlməməlidir.

Bizim insan hüquqlarına əsaslanan haqq işimizi ərazi iddiası ilə müqayisə etmək yolverilməzdir. Bir daha xatırladığ ki, Qərbi Azərbaycan İcması döförlə Ermənistan hökumətinə müraciət edərək, qərbi azərbaycanlıların qayıdışı ilə bağlı beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə, o cümlədən dövlətlərin ərazi bütövlüyü və suverenliyinə tam riayət olunaqla dialoq başlatmağı təklif etmişdir. Lakin Ermənistan bu çağırışlara məhəl qoymamış və qəsdən icmanın fəaliyyətini özünün ərazi bütövlüyünə təhdid kimi təhrif etmişdir.

Baş nazir Paşinyan belə yanlış müqayisələr aparmaq əvəzinə, icmanın dialoq çağırışlarına cavab verməli, qərbi azərbaycanlıların təhlükəsiz və ləyaqətli qayıdışını təmin etməli, Ermənistanın konstitusiyası və digər sənədlərdən Azərbaycana və digər qonşu dövlətlərə qarşı ərazi iddialarını dərhal və qeydsiz çıxarmaq üzərində işləməli və təhlükəli militarizasiya siyasətinə son qoymalıdır.

COP29 Azərbaycanın beynəlxalq miqyasda daha bir uğuru oldu

Bu gün Azərbaycanın müxtəlif beynəlxalq təşkilatlarla əlaqələri bizə müxtəlif qitələrin ölkələri arasında körpülər salmaq və onları gücləndirmək, eləcə də həmrəyliyi möhkəmləndirmək imkanını yaradır. Dövlət başçısı Liderlər Sammitindəki çıxışında bu məsələni ön çəkərək demişdir: "Azərbaycan Şimal ilə Cənub, Qərbi ilə Şərqi qovuşduğu ölkədir və bu, təkə coğrafiya ilə bağlı deyil. Biz müxtəlif beynəlxalq iştirakçılar arasında siyasət, mədəniyyət, enerji, ticarət və nəqliyyat körpülərini sala bilərik. Azərbaycanın başladığı meqalayihələr artıq Avrasiyanın enerji və daşıma yollarını dəyisib və məhsuldar, çoxtərəfli əməkdaşlıq formatının qurulması ilə nəticələnib".

İqlim fəalları inkişaf etmiş ölkələri maliyyə vədinə əməl etməyə çağırıblar

COP29 məkanında daha bir aksiya keçirilib

Bakıda BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) keçirilən məkanda noyabrın 23-də daha bir etiraz aksiyası olub.

BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) keçirilən məkanda noyabrın 23-də iqlim fəalları növbəti etiraz aksiyası keçirib.

COP29-un bağlanmış plenar iclası keçirilib, bir sıra mühüm qərarlar qəbul edilib

Noyabrın 23-də BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının (COP29) bağlanmış plenar iclası keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, COP29-un prezidenti, Azərbaycanın ekologiyaya və təbii sərvətlər naziri Muxtar Babayev son iki həftə ərzində tərəflərin çox gərgin işlədiyini bildirib, heç kimin Bakıdan əsas məqsədimizlə bağlı yaxşı nəticə əldə etmədən getmək istəmədiyini, dünyanın gözüünü COP-a fokuslandığını deyib. O, yerdə qalan fikir ayrılıqları ilə bağlı fəal şəkildə işləməyi xahiş edib.

COP29
Baku
Azerbaijan

Sumqayıt şəhərinin ictimai-siyasi, sosial-iqtisadi və mədəni həyatında xidmətləri olan şəxslərin təltif edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq, Sumqayıt şəhərinin 75 illiyi münasibətilə **qərara alıram:**

Sumqayıt şəhərinin ictimai-siyasi, sosial-iqtisadi və mədəni həyatında xidmətləri olan aşağıdakı şəxslər təltif edilsinlər:

3-cü dərəcəli "Əmək" ordeni ilə

İsmayilov Ramiz Abuzər oğlu
İsmiyev Cümşüd Rüstəm oğlu
Sadıxov Rauf İzzət oğlu

"Tərəqqi" medalı ilə

Ağayev Fuad Gülbala oğlu
Babayev Eldəniz Mirzə oğlu
Eminov Şirvan Ələkbər oğlu

Eyvazov Eyvaz Barat oğlu
Əfəndiyev Rahib Vaqif oğlu
Əhmədova Xəvər Məmməd qızı
Hüseynov Ramiz Ağlı oğlu
İmranov Ayaz İmran oğlu
Qasımov Əyyar Zeki oğlu
Quliyeva Sevinç Mövlud qızı
Müzəffərova Ülviyyə Baba qızı
Rəcəbli Fərhad İzzət oğlu
Səyidumov Tofiq Saydum oğlu
Süleymanov Mübariz Rəfael oğlu
Şahbazov Akif Səfər oğlu.

*İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti*

Bakı şəhəri, 23 noyabr 2024-cü il

Elektrik enerjisi və su təchizatı sahələrində idarəetmənin təkmilləşdirilməsi və bununla əlaqədar bəzi məsələlərin tənzimlənməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, elektrik enerjisi və su təchizatı sahələrində idarəetmənin təkmilləşdirilməsi məqsədilə **qərara alıram:**

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:
1.1. Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Energetika Agentliyinin funksiyalarının aidiyyəti üzrə "Azərnerji" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə və "Azərişiq" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə ötürülməsinin təmin edilməsi ilə bağlı bir ay müddətində zəruri tədbirlər görsün;
1.2. bu Fərmanın 1.1-ci bəndi və 2-ci hissəsi nəzərə alınmaqla, normativ hüquqi aktların təkmilləşdirilməsi ilə bağlı təkliflərini üç ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

1.3. bu Fərmanın 1.1-ci bəndinə və 2-ci hissəsinə uyğun olaraq, müvafiq səlahiyyətlərin aidiyyəti dövlət orqanlarına (qurumlarına) ötürülməsi ilə əlaqədar dövlət əmlakı ilə bağlı təkliflərini üç ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;
1.4. bu Fərmandan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.
2. "Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi ilə bağlı bir sıra tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 17 noyabr tarixli 2356 nömrəli Fərmanında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2023, № 11, maddə 1510 (Cild I); 2024, № 7, maddə 821) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

2.1. 6.2-ci və 6.3-cü bəndlərə "Mingoçevir" sözündən sonra ", Naxçıvan" sözü əlavə edilsin;
2.2. həmin Fərmanla təsdiq edilmiş "Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyi haqqında Əsasnamə"nin 5-ci hissəsi üzrə:
2.2.1. 5.1-ci bənddən ", habelə Naxçıvan Muxtar Respublikasının müvafiq dövlət orqanı (qurumu)" sözləri çıxarılsın;
2.2.2. 5.8-ci bənddən ", Naxçıvan Muxtar Respublikasının müvafiq dövlət orqanının (qurumunun) rəhbərindən" sözləri çıxarılsın.

*İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti*

Bakı şəhəri, 23 noyabr 2024-cü il

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 490

QƏRAR

Bakı şəhəri, 21 noyabr 2024-cü il

"Digər dövlətdə qeydiyyatda olan istismarçılar tərəfindən istismar edilən hava gəmilərinə uçuşların təhlükəsizliyi ilə bağlı nəzarətin həyata keçirilməsi Qaydası"nın təsdiq edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, "Aviasiya haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 22 dekabr tarixli 1058-VIQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2024-cü il 15 fevral tarixli 1 nömrəli Fərmanının 2.3.19-cu yarımbəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır:**

"Digər dövlətdə qeydiyyatda olan istismarçılar tərəfindən istismar edilən hava gəmilərinə uçuşların təhlükəsizliyi ilə bağlı nəzarətin həyata keçirilməsi Qaydası" təsdiq edilsin (əlavə olunur).

*Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri*

Qərarın əlavəsi ilə www.azerbaijan-news.az və nk.gov.az saytında tanışıla bilərsiniz.

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 491

QƏRAR

Bakı şəhəri, 22 noyabr 2024-cü il

"Azərbaycan Respublikasında sektorlar üzrə strateji planların hazırlanması Qaydası"nın təsdiq edilməsi və "Azərbaycan Respublikasında büdcə təşkilatlarının sektor strateji planlarının hazırlanması Qaydası"nın təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2018-ci il 28 dekabr tarixli 571 nömrəli Qərarının ləğv edilməsi barədə

"Ortamüddətli xərclər çərçivəsinin tətbiqi, proqram və nəticəəsaslı büdcə mexanizminə keçid islahatlarının genişləndirilməsi və bundan irəli gələn bəzi məsələlərin tənzimlənməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2024-cü il 3 may tarixli 54 nömrəli Fərmanının 3.2-ci bəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır:**

1. "Azərbaycan Respublikasında sektorlar üzrə strateji planların hazırlanması Qaydası" təsdiq edilsin (əlavə olunur).

2. "Azərbaycan Respublikasında büdcə təşkilatlarının sektor strateji planlarının hazırlanması Qaydası"nın təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2018-ci il 28 dekabr tarixli 571 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018, № 12 (II kitab), maddə 2761 (Cild I)) ləğv edilsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi:
3.1. bu Qərarın tətbiqi ilə bağlı müvafiq sektorlar üzrə aparıcı qurumların sektorlar üzrə strateji planlarının, habelə həmin sektorlarda fəaliyyəti olan təşkilatların sektorlar üzrə büdcə planlarının tərtibi, icrasına dair məlumatlılıq və monitorinq sahəsində təlimatlandırma və koordinasiya işin təşkilinin təmin edilməsi məqsədilə "Sektorlar üzrə strateji planların və büdcə planlarının tərtibinə dair metodoloji Təlimat"ı Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti ilə razılaşdırmaqla üç ay müddətində təsdiq etsin;
3.2. bu Qərardan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

*Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri*

Qərarın əlavəsi ilə www.azerbaijan-news.az və nk.gov.az saytında tanışıla bilərsiniz.

№ 494

QƏRAR

Bakı şəhəri, 23 noyabr 2024-cü il

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Dil Komissiyası yanında Monitoring Mərkəzinin ləğv edilməsi, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin "Azərbaycan Respublikasının Dövlət Dil Komissiyası yanında Monitoring Mərkəzinin yaradılması haqqında" 2019-cu il 30 iyul tarixli 335 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi və "Azərbaycan Respublikasının Dövlət Dil Komissiyası yanında Monitoring Mərkəzi publik hüquqi şəxsin strukturunun, işçilərinin say həddinin, onların əməkhaqlarının məbləğinin (vəzifə maaşının, vəzifə maaşına əlavələrin, mükafatların və digər ödənişlərinin) təsdiq edilməsi və əməyin ödənişi fondunun müəyyən edilməsi haqqında" 2019-cu il 17 aprel tarixli 175 nömrəli Qərarının ləğv edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, "Azərbaycan Dövlət Tərcümə Mərkəzinin və Azərbaycan Respublikasının Dövlət Dil Komissiyası yanında Monitoring Mərkəzinin ləğv edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2024-cü il 21 noyabr tarixli 368 nömrəli Sərəncamının 2.1-ci bəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır:**

1. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Dil Komissiyası yanında Monitoring Mərkəzi ləğv edilsin.
2. "Azərbaycan Respublikasının Dövlət Dil Komissiyası yanında Monitoring Mərkəzinin yaradılması haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2019-cu il 30 iyul tarixli 335 nömrəli Qərarının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2019, № 7, maddə 1357 (Cild I); 2024, № 1, maddə 108, № 2, maddə 209, № 3, maddə 306) 2-ci və 3-cü hissələri ləğv edilsin.

3. "Azərbaycan Respublikasının Dövlət Dil Komissiyası yanında Monitoring Mərkəzi publik hüquqi şəxsin strukturunun, işçilərinin say həddinin, onların əməkhaqlarının məbləğinin (vəzifə maaşının, vəzifə maaşına əlavələrin, mükafatların və digər ödənişlərinin) təsdiq edilməsi və əməyin ödənişi fondunun müəyyən edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2019-cu il 17 aprel tarixli 175 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2019, № 4, maddə 768 (Cild I); 2024, № 1, maddə 107, № 3, maddə 306) ləğv edilsin.

4. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının Mədfə Nazirliyi bu Qərardan irəli gələn məsələlərin həllü üçün zəruri tədbirlər görsünlər.

5. Bu Qərarda dəyişiklik Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 6 oktyabr tarixli 2328 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "İcra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının layihələrinin hazırlanması, razılaşdırılması, qəbul edilməsi və dərc edilməsi qaydası haqqında Əsasnamə"nin 3.5-ci bəndinə uyğun edilə bilər.

*Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri*

COP-ların ən mükəmməli 29-cusu oldu

COP-ların Azərbaycan zirvəsi

BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının (COP29) Azərbaycanda keçirilməsi qərarı dünyanın ölkəmizə etimadının, etibarının göstəricisi, beynəlxalq aləmdə qazandığı hörmət və nüfuzun dəyərləndirilməsi idi. Ölkəmiz COP29-dək bir çox möhtəşəm tədbirə evsahibliyi etməklə də dünyada yüksək imic qazanmışdı. COP29 kimi genişmiqyaslı bir tədbirin keçirilməsi üçün Azərbaycanın seçilməsinin başlıca səbəblərindən biri həm də enerji keçidi sahəsindəki fəaliyyətimiz, hamıya bəlli olan "yaşıl gündəliyi"imiz idi.

Azərbaycan COP29-a doğru addım-addım, lakin uzaqgörənliklə, inamla, məqsəd aydınlığı ilə gəlmişdi.

Dünyada az ölkə var ki, öz enerji təhlükəsizliyini tam şəkildə özü həll etmiş olsun. Prezident İlham Əliyevin çıxışlarının birində dedi ki: "Azərbaycanda ümumi iqtisadi artımdan danışıq biz enerji təhlükəsizliyi məsələsinə toxunmalıyıq. Bu gün Azərbaycan öz enerji təhlükəsizliyini 100 faiz təmin edir və bir çox digər ölkələrin, o cümlədən Avropa İttifaqının üzvlərinin də enerji təhlükəsizliyini təmin edir. Biz neft, qaz, elektrik enerjisi, neft-kimyə məhsulları ixrac edirik. Bizim planlarımız qazın, elektrik enerjisinin və neft-kimyə məhsullarının ixracını böyük həcmdə artırmaq daxildir".

Azərbaycan buna, dövlətimizin başçısının sözü ilə ifadə etsək, Tanrının bizə vəsələ etdiyi, pay verdiyi enerji resursları ilə, neft, qaz sahəsində global layihələr həyata keçirməklə nail olub. Bununla yanaşı, yanacaq enerjisindən əldə olunan gəlirlərdən səmərəli istifadə ilə digər sahələri də inkişaf etdirmişik. Bir sözlə, ölkəmizdə neft kapitalı insan kapitalına çevrilib. Çoxsaylı və sanballı ekoloji layihələr də həyata keçirilib ki, bunlara da sərf olunan xərclər təbii ki, neftin və qazın satışından əldə edilən vəsaitləndir. Bütün bunlarla yanaşı, biz xeyli vaxtdır "yaşıl enerji"yə geniş meydan vermək üzərində düşünür və işləyirik. Bu sahədə artıq uğurlu start götürülüb və layihələr gerçəkləşdirilib.

Xatırladaq ki, Prezident İlham Əliyevin "Azərbaycan Respublikasının energetika sektorunda islahatların sürətləndirilməsi haqqında" 29 may 2019-cu il tarixli sərəncamı ilə verilmiş tapşırıqların icrasının təmin edilməsi məqsədilə ölkədə bərpaulunan enerji sahəsində yeni istehsal güclərinin yaradılması və sahəyə özəl, o cümlədən xarici investisiyaların cəlb edilməsi istiqamətində Dünya Bankı Qrupuna daxil olan Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası ilə "Azərbaycanda donuz küllü enerji sahəsinin inkişafı üzrə yol xəritəsi" hazırlanıb.

"Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişaf dair Milli Prioritetlər"də bölmələrdən biri məhz "Təmiz ətraf mühit və "yaşıl artım" ölkəsi" adlanır. Həmin sonədə deyilir ki, qlobal

bal iqlim dəyişikliklərinin miqyasını nəzərə alaraq ekoloji təmiz texnologiyaların tətbiqinə əhəmiyyətli yer verilməli, təmiz enerji mənbələrinin istifadəsi, tullantuların təkrar emalı və çirklənmiş ərazilərin bərpası təşviq edilməlidir. Bu, istilik effekti yaradan qaz emissiyasının beynəlxalq normalara uyğun səviyyədə saxlanılması istiqamətində göstərilən səylərə mühüm töhfə olacaqdır.

Ölkənin perspektiv iqtisadi inkişafı ilə bərabər, ətraf mühitin sağlamladılması, yaşlılıqların sürətli bərpası və artırılması, su ehtiyatlarından və dayanıqlı enerji mənbələrindən səmərəli istifadə təmin edilməlidir. Bu prioritet daxilində strateji dövrdə iki məqsədin effektiv reallaşdırılmasına nail olunmalıdır. Bunlardan biri yüksəkkeyfiyyətli ekoloji mühit, digəri "yaşıl enerji" məkanıdır.

Bərpaulunan enerjide texniki potensialımız quruda 135 qıqavat və dənizdə 157 qıqavat təşkil edir. İndiyədək bu istiqamətdə görülən işlər barədə deməyə də söz var. Belə ki, ötən il Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin "Masdar" şirkətinin tikdiyi 230 meqavatlıq "Qaradağ" Günəş-Elektrik Stansiyası istifadəyə verilib. Səudiyyə Ərəbistanının "ACWA Power" şirkəti isə hazırda 240 meqavatlıq külək enerjisi stansiyasını tikir. COP29-un davam etdiyi günlərdə Cəbrayıl rayonunda Birləşmiş Krallığın BP şirkəti ilə 240 meqavatlıq "Şəfəq" Günəş-Elektrik Stansiyasının təməli qoyulub.

Qarabağ və Şərqi Zəngəzur, eləcə də Naxçıvan Muxtar Respublikası dövlət başçısı tərəfindən "yaşıl enerji" zonaları elan edilib. Bununla yanaşı, bərpaulunan enerji layihələrimiz getdikcə daha çox bölgəni əhatə etməkdədir. Cari il iyunun 4-də "Bakı-Ekspo" Mərkəzində Bakı Enerji Həftəsi çərçivəsində keçirilən 29-cu Beynəlxalq Xəzər Neft və Qaz və 12-ci Xəzər Beynəlxalq Energetika və "Yaşıl Enerji" sərəncamının açılış zamanı Prezident İlham Əliyev və Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin sənaye və yüksək texnologiyalar naziri Sultan Əhməd Əl-Cabir Neftçala, Biləsuvar günəş-elektrik stansiyalarının və Aşeron-Qaradağ Külək-Elektrik Stansiyasının təməlini qoydular.

Ümumiyyətlə, 2030-cu ilə qədər ölkəmizdə təxminən 6 qıqavatlıq günəş, külək və hidroenerji stansiyalarının tikilməsi nəzərdə tutulur. Lakin bu, planlarımızın hamısı deyil, çünki 10 qıqavatlıq bərpaulunan enerji layihələri üzrə müqavilələr və anlaşma memorandumları imzalanıb. Külək və günəş enerjisi layihələri hesabına elektrik enerjisinin quraşdırılmış gücündə bərpaulunan enerjinin payı 2027-ci ildə 33 faizə, 2030-cu ildə isə 35,5 faizə yüksələcək.

Bütün bu və digər nailiyyətlərimiz COP29 zirvəsindən daha aydın göründü. On minlərlə qonağımız tədbirin mükəmməl təşkilini görməklə, qlobal çağırışlarını eşitməklə yanaşı, həm də "yaşıl enerji" strategiyamızla daha yaxından tanış oldu.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

COP29
Baku
Azerbaijan

Azərbaycandan dünyaya "yaşıl çağırış"lar

COP29 enerjetiklər üçün də səmərəli oldu

"Azərenerji" ASC qlobal iqlim konfransında beynəlxalq əlaqələrini daha da genişləndirdi

BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) öz işini başa vurdu. Bakı Olimpiya Stadionunda 196 ölkənin nümayəndələri COP29 çərçivəsində dünyamızın yaşılşması yolunda həmrəy oldular. COP29-un "yaşıl zona"nda yaradılan yerli və xarici ölkə pavilyonlarındakı panel yığıncaqlarında müzakirə olunan məsələlər iqlim dəyişmələri, ətraf mühitin qorunması kimi mövzularla yaddaşlarda qaldı.

COP29 çərçivəsində "Azərenerji" və "Azərişiq" "yaşıl zona"da geniş pavilyonla təmsil olunurdu. Burada ziyarətçilərə məktəllər və hazırlanan təqdimatlar üzərindən geniş məlumatlar verilməklə yanaşı, tanıtım bukletləri və kataloqlar da paylanırdı. "Azərenerji" tərəfindən görülən dekarbonizasiya tədbirləri, "yaşıl enerji zonası" elan edilən Qarabağ və Şərqi Zəngəzürdə 4 ildən az müddətdə ümumi gücü 270 meqavat olan 32 su-enerji stansiyasının tikilməsi ilə bağlı verilən məlumatlar qonaqların geniş marağına səbəb olub.

Pavilyonda daha çox diqqət çəkən Qarabağ və Şərqi Zəngəzürün xəritəsi idi. Xəritənin COP29-da nümayiş olunmasının səbəbini "Azərişiq" ASC-nin Tədris və İnnovasiyalar Mərkəzinin "Yaşıl enerji" kafedrasının müdiri Aysel Həmidova belə söylədi: "Məlumdur ki, Prezident İlham Əliyev Qarabağ və Şərqi Zəngəzürü "yaşıl enerji zonası" elan edib. Qarşıdakı illərdə bu ərazi tamamilə su, külək və günəş-enerji stansiyalarından alınan enerji ilə təmin olunacaq. Bu gün ölkəmizdə bərpəolunan enerjinin potensialı 20 faizdən bir az çoxdur. 2030-cu ilə kimi bu potensial 30 faizə çatdırmaq nəzərdə tutulur. Hazırda Qarabağ regionunda ümumi gücü 270 MVt olan 32 su-enerji stansiyasında "yaşıl enerji" istehsal edilir. Bu da onu deməyə əsas verir ki, Azərbaycanda "yaşıl enerji" layihələri iqlim dəyişmələrinə qarşı mübarizədə əhəmiyyətli rol oynayır".

Qeyd edək ki, ötən iki həftədə "Azərenerji" və "Azərişiq" ASC-lərin çoxlu sayda təqdimat mərasimləri keçirilib. Tədbirlərdə əsasən ekologiyaya müsbət töhfə verən texnologiyaların tətbiqi ilə innovativ yaşamlar nümayiş olunub. Elektrik xətlərinin və yanacaq doldurma məntəqələrinin monitorinqi, eləcə də günəş panellərinin yarımstansiyalar üzərindən quraşdırılması prosesini "Azərişiq", istehsalatla bağlı məsələləri isə "Azərenerji" təqdim edib. "Yaşıl zona"da beynəlxalq enerji şirkətlərinin rəhbərləri ilə bir neçə

Pant, şirkətin Türkiyə və Mərkəzi Asiya üzrə prezidenti İsmayıl Yamangilin "Azərenerji" ASC-nin pavilyonunu ziyarət edərək Baba Rzaevlə görüşünü də qeyd etməsə olmaz. Görüşdə mövcud əlaqələr və perspektiv layihələr ətrafında müzakirələr aparılıb. Sonda "Schneider Electric" və "Azərenerji" ASC arasında bərpəolunan enerji mənbələrinin enerji sistemində inteqrasiyası, enerji monitorinqi, planlaşdırma və digər sahələri əhatə edən anlaşma memorandumu imzalanıb.

Ekoloji problemlərin planetdə yaratdığı təhlükələrin qarşısının alınması yolları, eləcə də "yaşıl enerji" ilə bağlı mövzular dünya dövlətlərini narahat edən məsələlər olduğu üçün COP29-un fəaliyyət gündəliyində daha qabarıq yer almışdı. Bu baxımdan Azərbaycanın energetika sektorunu COP29-da təmsil edən "Azərenerji" iki həftə ərzində işini "dolu-dolu" başa vurdu, xüsusilə də beynəlxalq əlaqələrini genişləndirmək firsətini qaçırmadı. İtaliyanın "Ansaldo Energia" şirkəti ilə imzalanan sənəd daha böyük əhəmiyyət kəsb etdiyi üçün bu faktı qeyd etməyi də lazım bilirik. "Azərenerji" ilə "Ansaldo Energia" arasında dekarbonizasiya, kədr hazırlığı, karbon-tutma, "yaşıl hidrogen", kiçik modul reaktorları və başqa istiqamətləri əhatə edən anlaşma memorandumu bərpəolunan enerji keçidində mühüm töhfə verəcək.

Daha sonra hər iki şirkətə "SOCAR Trading" də qoşulub və tərəflər arasında karbon kreditlərinə dair üçtərəfli sənəd imzalanıb. Sənədə əsasən, "Ansaldo Energia" şirkəti Kəlbəcər rayonunda "Azərenerji" tərəfindən tikiləcək istismara verilən "Cıraq-1", "Cıraq-2", "Soyuqbulaq", "Qamışlı" və "Meydan" kiçik su-enerji stansiyalarında istehsal edilən sifir emissiyalı elektrik enerjisi üzrə gələcəkdə yaradılacaq karbon kreditlərini almaq niyyətini təsdiqləyib. Qeyd edək ki, Qarabağ və Şərqi Zəngəzürdə həyata keçiriləcək bu layihə Azərbaycandan karbon kreditləri üzrə könlü bazarada iştirak üçün mübarizə edilən ilk layihələrdəndir.

Söhbət zamanı Aysel Həmidova "yaşıl zona"da baş tutan daha bir tədbir haqqında fikirlərini bölüşdü: "Azərenerji"nin rəhbəri Baba Rzaevlə Çinin "Dongfang Electric Corporation" (DEC) şirkətinin rəhbərləri arasında görüş olub. DEC Beynəlxalq Korporasiyasının vitse-prezidenti Li Jianhua, şirkətin beynəlxalq əməkdaşlıq üzrə vitse-prezidenti Wang Ai və şirkətin Mingcevirde tikilən 1280 MVt-ıq yeni elektrik stansiyası üzrə layihə meneceri Li Qinin iştirakı ilə keçirilən görüşdə bu gün reallaşdırılan layihələr və əməkdaşlığın gələcək perspektivləri, "yaşıl enerji"yə keçid və enerji effektivliyi mövzusunda müzakirələr aparılıb. Bir gün sonra "Schneider Electric" şirkətinin beynəlxalq əməliyyatlar üzrə icraçı vitse-prezidenti Maniş

Züleyxa ƏLİYEVƏ,
"Azərbaycan"

"Maliyyələşdirmə önəmlidir, lakin bütün ölkələr "yaşıl enerji"yə keçməyə hazır deyil"

"Dünya ölkələrinin nümayəndələrinin BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) üçün Azərbaycanın paytaxtı Bakıda toplaşması və iqlim dəyişikliyinə fəsadları barəsində öz həll yollarını paylaşması təqdirəlayiqdir".

Bu fikirləri AZƏRTAC-a müsahibəsində Lüksemburq nümayəndə heyətinin üzvü Matye Lor deyib.

O bildirib ki, indiki və gələcək nəsillərin bu planetdə həyatda qala bilməsi üçün siyasi iradəyə sahib olmaq lazımdır: "Təbii ki, maliyyələşdirmə önəmlidir. Lakin bütün ölkələr "yaşıl enerji"yə keçməyə hazır deyil".

Matye Lor COP29-da fəaliyyət göstərən könüllülərin çox yaxşı çalışdığını, təşkilati cəhətdən hər şeyin çox yaxşı olduğunu qeyd edib.

"COP29-da məqsədimiz əməkdaşlıq və iqlim dəyişiklikləri ilə mübarizəyə dəstəkdir"

"COP29-da iştirakın əsas səbəbi Afrika qrupu danışıqları, digər ölkə və təşkilatlarla əməkdaşlıq edərək Qambiyanın üzvlüyü çətinlikləri diqqətə çatdırmaqdır".

Bu fikirləri COP29-da iştirak edən Qambiyanın yumşaltma iş proqramı üzrə baş danışıqçısı və Milli Təyin Edilmiş Təhfələr (NDC) üzrə müşahidəçisi Malanq Sambou Manneh bildirib.

"Qambiya ərazisi 12 min kvadratkilometr və çaylarının ümumi uzunluğu 480 kilometr olan kiçik ölkədir. Lakin iqlimlə bağlı əsas problem daşqınlardır. Güclü yağışlar zamanı evlər yarasız vəziyyətə düşür, ailələr məhv olur, insanlar həyatlarını itirir, evsiz və ərzaqsız qalırlar. Kənd təsərrüfatı sahələri tamamilə su altında qalır və bu, ciddi iqtisadi çətinliklər yaradır".

Malanq Sambou Manneh COP29-un təşkilatçılığını yüksək qiymətləndirərək bildirib: "Beş ay ərzində belə irimiqəymli infrastruktur qurmaq vəalehedicidir. Gənc könüllülərin enerjisi və dəstəyi xüsusi vurğulanmalıdır".

İqlim dəyişikliklərinə qarşı real təsir göstərə biləcək qərarların qəbul edilməsinin önəmindən söz açan qambiyalı iştirakçı deyib: "Dünya, xüsusilə liderlər bu məsələyə daha ciddi yanaşmalı və konkret tədbirlər görməlidirlər".

"COP29 peşəkarlıqla təşkil olunub"

"COP29 çox peşəkar təşkil olunub. Könüllülərin bəzilərinin tələbələr olduğunu gördüm. Düşünürəm ki, bu, düzgün istiqamətdir. Qeyd edim ki, Azərbaycana gələndə çox təsirləndim. Buranın hər şeyini - havasını, binaları, küçələrini bəyənirəm. Xüsusilə bu ölkədə olan təmizlik çox xoşuma gəlir".

Bunu qanılı jurnalist Benedikta Abekah deyib. "COP29-da iqlim dəyişikliyinə təsirlərini müzakirə etdik. Bu problemlə bütün ölkələr mübarizə aparmalıdır - istər inkişaf etmiş, istərsə də inkişaf etməmiş ölkələr. Biz hamımız COP29-dan öldə edilmiş bütün razılaşmaların və konsensusların tam şəkildə həyata keçirilməsini gözləyirik", - deyərək bildirdi.

COP29
Baku
Azerbaijan

"Yaşıl həmrəylik" Azərbaycanından başlayır

COP29 nümunəvi təşkilatçılıqla, əhəmiyyətli müzakirələrlə yadda qaldı

Bakıda iki həftə ərzində keçirilən BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) bütün dünya üçün vacib məsələlərin müzakirələri və verilən qərarlarla əhəmiyyətli oldu. Bu mötəbər beynəlxalq tədbir ilk dəfə evsahibliyi edən Azərbaycanın yüksək təşkilatçılığı nəticəsində COP29 Sədrliyinin Fəaliyyət Gündəliyi uğurla reallaşdı.

COP29-a evsahibliyi ölkəmizə beynəlxalq səviyyədə göstərilən etimadın, inamın nümunəsi idi. Noyabrın 12-də Bakıda BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının (COP29) Liderlər Sammitinin açılış mərasimində çıxış edən Prezident İlham Əliyevin bildirdiyi kimi, ötən ilin dekabrında təxminən 200 ölkənin yekdillik qərarı ilə Azərbaycana COP29-a evsahibliyi etmək şəraiti verildi: "Biz bu qərarı ölkəmizə olan hörmətin əlaməti, beynəlxalq arenada oynadığımız fəal rolun dəyərləndirilməsi kimi görürük".

Ölkəmiz həm yerləşdiyi məkan, həm gündən-günə yüksələn nüfuzu, həm də bütün sahələrdə həyata keçirdiyi əhəmiyyətli fəaliyyəti ilə diqqət mərkəzindədir. Dövlətimizin başçısı Liderlər Sammitində çıxışında qeyd etdi ki, Azərbaycan Şimal ilə Cənub, Qərbi ilə Şərqi qovuşduğu ölkədir və bu, təkə coğrafiya ilə bağlı deyil: "Biz müxtəlif beynəlxalq iştirakçılar arasında siyasi, mədəni, enerji, ticari və nəqliyyat körpülərini salıb. Azərbaycanın başladığı meqalayihələr artıq Avrasiyanın enerji və daşımalar yollarını dəyişib və məhsuldar, çoxtərəfli əməkdaşlıq formatının qurulması ilə nəticələnib".

Dünyanın ən böyük və mötəbər iqlim tədbirinin Liderlər Sammitində çıxış edən BMT-nin Baş katibi Antonio Quterreş bütün dövlət nümayəndələrinə müraciət edərək diqqətə çatdırdı ki, artıq itirməyə vaxtımız qalmayıb: "İnsanlar, dövlətlər iqlim dəyişmələrinə qarşı mübarizə üçün vəsait ayırmalıdır. Əks halda bu, bəşəriyyətə baha başa gələcək. İqlim maliyyələşməsi xeyirxah əməl deyil, bu, bir investisiyadır. Bu, ixtiyari məsələ deyil, məcburi məsələdir. Hər ikisi əvəzolunmaz tədbirdir, bunlar bəşəriyyətin gələcəyi və firavanlığı üçün lazımdır".

Noyabrın 11-də başlayan, dünyanın 196 ölkəsindən 80 prezident, vitse-prezi-

dent və baş nazirin iştirak etdiyi, ümumilikdə 72 mindən çox iştirakçının qeydiyyatdan keçdiyi, geniş auditoriyanın bir araya gəlməsinə şərait yaradan BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası çərçivəsində təsdiq edilmiş Fəaliyyət Gündəliyi əsasında dünyanın ən aktual iqlim problemləri, eləcə də unudulmuş prioritetləri gündəmə gətirildi. Müxtəlif panellər üzrə iqlim sahəsində dünyanı gözləyən təhlükələr, qlobal problemlər, onların qarşısının alınması yolları, "yaşıl enerji"yə keçid və digər mühüm məsələlər müzakirə olundu.

İqlim sahəsində COP29 Sədrliyinin bütün əsas istiqamətlər üzrə irəliləmələrini əks etdirən Fəaliyyət Gündəliyi çox zəngin oldu. Enerji, maliyyə, kond təsərrüfatı, səhərlər, insan inkişafı, həmçinin iqlim və sülhün qarşılıqlı əlaqəsi kimi bir sıra əsas prioritetlərə əhatə etdi.

COP29-un gündəlik tematik proqramı əsasında noyabrın 14-də Maliyyə, İnvestisiya və Ticarət Günü, noyabrın 15-də Enerji, Sülh, Yardım və Bərpa Günü, noyabrın 16-da Elm, Texnologiya və İnnovasiya Rəqəmsallaşma Günü, noyabrın 17-si COP29-da istirahət günü oldu.

Noyabrın 18-də İnsan kapitalı, Uşaqlar və Gənclər, Sağlamlıq, Təhsil Günü, 19-da Qida, Kond təsərrüfatı və Su Günü, 20-də Urbanizasiya, Nəqliyyat, Turizm günü, 21-də Təbiət və Biomüxtəliflik, Yerli xalqlar, Gender Bərabərliyi, Okeanlar və Sahil Zonaları Günü keçirildi.

Noyabrın 22-də "yaşıl zona"da "Gələcəyin qurulması: Azərbaycanda və Dünyada COP29-un irsi" mövzusunda panel müzakirəsi oldu. Konfransın uzunmüddətli təsiri və COP29 irsinin formalaşmasına həsr edilən tədbir COP29 Azərbaycan Əməliyyat Şirkəti və COP29-un "yaşıl zona"dakı tekstil tərəfdaşı "GILTEX" şirkətinin birgə təşkilatçılığı ilə baş tutdu. On bir gün davam edən konfransın yekununda keçirilən bu müzakirə COP29-un yerli və qlobal səviyyədə dayanıqlı inkişaf və iqlim dəyişmələrinə qarşı mübarizə sahəsində qoyduğu mirası diqqət mərkəzinə çəkdi.

Panel müzakirəsində Azərbaycanın COP29-a evsahibliyi etməsinin dayanıqlı inkişaf üzərindəki uzunmüddətli təsirləri önə çəkildi. İştirakçılar Azərbaycanın bu qlobal əhəmiyyətli tədbirə evsahibliyini, "yaşıl keçid"i sürətləndirməsi, qlobal tərəfdaşlıqları gücləndirmək və iqlimə dayanıqlılığı artırmaq məqsədilə öz rolunu necə istifadə etməsi məsələ-

lərini müzakirə edərək, ölkəmizin iqlim liderliyi sahəsində uzunmüddətli və davamlı bir miras yaratması üçün mövcud olan imkanlar barədə fikir mübadiləsi apardılar.

"Gələcəyin qurulması: Azərbaycanda və Dünyada COP29-un irsi" mövzusunda panel müzakirəsində korporativ ESG (Ekoloji, Sosial və Korporativ İdarəetmə) sahəsində irəliləyişlər, bərpaolunan enerji və innovasiyalara investisiyanın qoyulması, dayanıqlı, eyni zamanda aşağı karbonlu gələcək qurmağa yönəlmiş siyasət dəyişikliklərinə də toxunuldu.

Qeyd edək ki, COP29 çərçivəsində təşkil olunan bütün panel müzakirələr fikir mübadilələri, səmərəli təkliflərlə əhəmiyyətli oldu.

Noyabrın 22-də Azərbaycanın COP29 Sədrliyi Bakıda keçirilən BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının yekunlarına dair bəyanat yaydı. Bəyanatda COP29 Sədrliyinin il ərzində inkişaf etmiş olan tərəf ölkələrinin ehtiyaclarını və prioritetlərini nəzərə alaraq ədalətli və ambisiyalı yeni iqlim maliyyəsi məqsədini reallaşdırmağa çalışdığı qeyd olundu. Bildirildi ki, tərəflərin göstəricilərinin ilk tozahtürü olaraq Yeni Kollektiv Kampaniya Məqsədi ilə bağlı qərar da tərəflərin hamısına 2035-ci ilə qədər bütün dövlət və özəl mənbələrdən iqlimlə bağlı fəaliyyət üçün inkişaf etməkdə olan ölkələrə maliyyələşdirməni ildə ən azı 1,3 trilyon ABŞ dollarına çatdırmaq üçün birlikdə işləməyə dəvət yer alıb.

Bu qərar özündə eyni zamanda inkişaf etmiş ölkələrin inkişaf etməkdə olan ölkələrə iqlim fəaliyyəti üçün ildə 100 milyard ABŞ dolları məbləğində vəsaitin birgə səfərbər edilməsi məqsədinin 2035-ci ilədək 250 milyard ABŞ dollarına çatdırılması məqsədini ehtiva edir. "Biz bir neçə holl olunmamış, lakin vacib məsələ ilə bağlı yekun düzəlişləri kollektiv şəkildə razılaşdırmaq üçün tərəflər birgə işləməyə davam edəcəyik.

Biz mümkün daha yüksək ambisiyalı noticəni ödəmək üçün inklüziv və şəffaf şəkildə işləməyə davam edəcəyik", - deyə bəyanatda bildirildi.

Beləliklə, COP29 başa çatdı. BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası əhəmiyyətli müzakirələrlə, məqsədyönlü təkliflərlə, verilən qlobal miqyaslı qərarlarla səmərəli oldu.

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

COP29 koloriti

